לך יהיה החרים שדותיו נותנן לכהן שבאותו משמר א) שנאמר [1]כשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו וגמר לכהן לכהן מגזל הגר והתם מנלן [א]דתניא [2]לה' לכהן ב) קנאו השם ונתנו לכהן שבאותו משמר אתה אומר לכהן שבאותו משמר או אינו אלא לכל כהן שירצה כשהוא אומר מלבד איל הכיפורים אשר יכפר בו עליו הרי ג) בכהן שבאותו משמר הכתוב מדבר שדה [א]היוצאה לכהנים ביובל נותנה למשמר שפגע בו יובל איבעיא להו פגע בו בשבת מאי א"ר חייא בר אמי משמיה דחולפנא נותנה למשמר היוצא אמר רב נחמן בר יצחק תניא [נמי הכי] נמצאת אתה אומר אחד יובל ואחד שביעית משמטין כאחד [ב]אלא ד) [ג]שיובל בתחילתו [ד]והשמטה בסופה אדרבה משום הכי ה) הואי אימא מפני שהיובל כו' בשלמא שביעית בסופה דכתיב [3]מקץ שבע שנים תעשה שמטה אלא יובל בתחילתו ביום הכיפורים הוא דכתיב [4]ביום הכיפורים תעבירו שופר בכל ארצכם [ה]הא מני ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה היא דאמר [ו]מר"ה הוא דחייל יובל שמעה חזקיה בר בילוטו ואזל אמר קמיה דר' אבהו ו) וליקיש מטלטלי לקרקעות לאו תנאי היא דאיכא דמקיש ז) ואיכא דלא מקיש כמ"ד לא מקשינן:

מתני' [ז]חרמי כהנים אין להם פדיון אלא ח) נותנים לכהנים כתרומה [ח]ר' יהודה בן בתירא אומר ט) סתם חרמים לבדק הבית שנאמר [5]כל חרם קדש קדשים הוא לה' וחכ"א י) [ט]סתם חרמים לכהנים שנאמר כשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו א"כ למה נאמר כל חרם קדש קדשים הוא לה' שחל על קדשי קדשים ועל קדשים יא) קלים יב) [י]מחרים אדם את קדשיו בין קדשי קדשים בין קדשים קלים אם נדר נותן דמיהן ואם נדבה נותן את טובתן [כ]שור זה עולה אומדין כמה אדם רוצה ליתן בשור זה להעלותו עולה יג) אף על פי שאינו רשאי [ל]הבכור בין תם בין בעל מום מחרימין אותו [מ]וכיצד פודים אותו אומדין כמה אדם רוצה ליתן בבכור זה ליתנו לבן בתו או לבן אחותו:

גמ'

שדה היוצאה לכהנים ביובל נותנין (למי) [למשמר] שפגע בו יובל. הא מלתא אינו מן הברייתא אלא ממילתא דרבי חייא בר אבין אמר רב חסדא: **במאן** דלא מקיש. וא"ת הא דאמרן לעיל בשלמא כהנים אין מחרימין דחרמים שלהם והלא שדה חרמים צריך ליתנם לכהן שבאותו משמר וא"כ אם החרים כהן שדהו אם אינו במשמרתו אמאי אינו צריך ליתנה לכהן שבאותו משמר וי"ל דלרווחא דמילתא אמר הכי שהרי אם החרים כהן שדהו אינו חרם דכתיב אחוזת עולם הוא להם ואע"ג דגבי לוים הוא דכתיב מסתמא לכהנים נמי הכי הוא ואם החרים הכהן מטלטלים למאן דמקיש פשיטא דאינו יכול להחרים ואפילו למאן דלא מקיש החרמים שלהן כדאמרן נותנו לכל כהן שירצה וניחא נמי הא דאמר לעיל ורבי שמעון בשלמא כהנים כדאמרי' ומשום מטלטלין הוא דאמר הכי אע"ג דאין מקיש מ"מ החרמים שלהם אבל בקרקעות אחוזת עולם דכתיב גבי לוים ה"ה לכהנים כן: **חרמי** כהנים. פי' חרמים (ליתן) הניתנים לכהנים אין להן פדיון כדכתיב (ויקרא כז) לא ימכר ולא יגאל וע"כ בחרמי כהנים איירי אע"ג דסתמא כתיב דאי בחרמי בדק הבית פשיטא דנפדין הן כדי לעשות מהן צרכי בדק הבית: **אומדין** כמה אדם רוצה ליתן בשור זה להעלותו עולה אע"פ שאינו רשאי. (ליתן) פירוש שאינו חייב כמו נושה דמתרגמינן רשיא כך פירש"י ולפ"ז אומר הרב רבי יעקב בר שמשון הא דאיתא בפ"ק דקדושין (דף לג. ושם) אין בעלי אומניות רשאין לעמוד בפני תלמידי חכמים בשעה שעוסקים במלאכתן מיירי אפילו בעסוקין במלאכתם ורשאין ר"ל חייבין כמו אע"פ שאינו רשאי דהכא ר"ל אע"פ שאינו חייב ולאי מיירי במלאכת אחרים ניחא למימר דרשאין ממש י): **לבן** בתו או לבן אחותו כהן. ולא מצי למימר יו) לבן בנו או לבן אחיו דכיון דחזיא ליה הוי ליה ככהן המסייע בבית הגרנות כדאיתא בפ' עד כמה (בכורות כו:) וכן פירש"י:

שקול

לך יהיה. לאהרן קאמר ליה רחמנא וכל זרעו בכלל (א): יד) **האשם המושב לה' לכהן.** בגזל הגר הכתוב מדבר שהרי בישראל אין לך אדם מישראל שאין לו גואלין אלא הגוזל את הגר ונשבע והודה ואחר כך מת שזה משלם קרן וחומש לכהן ואשם למזבח ואמרינן בפרק הגוזל בב"ק (דף קי.) האשם זה הקרן המושב זה החומש מלבד איל הכיפורים זה איל אשם שמביא על שבועת שקר שנשבע: **הרי בכהן שבאותו משמר.** דה"ק קרא שלכהן המכפר בו באיל הכפורים יהא קרן וחומש: **שדה היוצאה כו'.** רב חייא בר אבין קאמר לה: **פגע בו.** יובל בשבת למשמרות מתחלפות וחל בו ו) יום הכיפורים בו ביום לאיזו יתן: **למשמר היוצא.** שברשותו התחיל היובל אמש: **א"ר נחמן בר יצחק תנ"ה.** דבתר התחלה אזלינן: **נמצאת אומר.** הואיל ושנת מ"ט התחיל שביעית ושנה של אחריה יובל: **אחד יובל ואחד שביעית משמטין כאחד.** ביום אחד שביעית משמטת הלואת כספים ויובל מחזרת קרקעות אלא שהיובל כו': **אדרבה.** טעמא דשניהם משמטים ביום אחד מש"ה דשביעית בסופה ויובל בתחילתו דהשתא אשתכח דבין [השמטות] של ערב שנת יובל נפקא שביעית והיא שעתא תרוייהו משמטין: **אלא.** תני הכי משמטין כאחד מפני שהיובל בתחילתו ושביעית בסופה: **דרבי ישמעאל** בפרק קמא דר"ה (דף ח:): **שמעה חזקיה בר בילוטי.** להא דרב חייא בר אבין: **וליקיש מטלטלין.** דחרם: **לקרקעות.** דחרם דהא איתקיש דכתיב ז) מכל אשר לו ומשדה אחוזתו ולימא דליתבו נמי מטלטלין לכהן שבאותו משמר: **לאו תנאי היא.** ר' יהודה ור"ש איפלגי לעיל [ע"א] בהא דרבי יהודה מקיש ור"ש לא מקיש: **מתני' חרמי כהנים.** חרמים שהחרימם כדי ליתנם לכהן אין להם פדיון דכתיב (ויקרא כז) לא ימכר ולא יגאל אבל חרמי בדק הבית יש להם פדיון דאדעתא דהכי אחרמינהו דהא אין ראוי לבדק הבית אלא מעות: **שחל החרם על קדשי קדשים כו'.** כדמפרש מחרים אדם את קדשיו וכו' והיאך מוחרמים והלא אינו שלו אלא אם נדר הן דאמר הרי עלי עולה והפריש בהמה לנדרו ואחר כך החרימה הואיל והוא חייב באחריותה אם מתה או נגנבה נמצאת שלו היא והוא נותן כל דמיה לכהן ואת הבהמה יקריב לנדרו דהא ולאו אית ליה פדיון דלאו גופה איחרם דלאו דידיה הוא: **ואם נדבה.** היא דאינו חייב באחריותה אם היתה מתה הא ולאו לא חייל חרם דלאו דידיה טו): **אלא כדי טובתה.** טובת הנאה שיש לו בה יתן לכהן כילד שור זה עולה והחרימו אומדין כמה אדם רוצה ליתן בשור זה להקריבו עולה שאינו חייב כלומר אדם שאינו חייב עולה אם ימצא בזול נוטלו להקריב דורון לקונו וכאותן דמים יתן זה שוו היא טובת הנאה שיש לו בה שהרי אם מתה או נגנבה אינו חייב באחריותה ומשהפרישה יצא ידי חובתו ומעתה אם תאבד אינו מפסיד אלא שלא הקריב דורון לקונו הרי שהפסיד העלאת עולה שאינו חייב. ואית ספרים דכתב כאן להעלות עולה שאינו רשאי והיא היא: **רשאי.** לשון חייב. נושה (שמות כב) מתרגמינן רשיא: **וכיצד פודין אותו.** דהבכור גופו אינו מוחרם שהרי אינו שלו אלא לכהן: **אלא אומדין כמה אדם.** מישראל רוצה ליתן לבעל הבית זה ליתן בכורו לבן בתו כהן או לבן אחותו ואותה טובת הנאה יתן בעל הבית זה לכהן בשביל החרם. ודוקא נקט בן בתו ובן אחותו כהן יז) דההיא דיהיב לה להך טובת הנאה יח) ליהוי ישראל אבל בן בנו כהן ובן אחיו כהן דהאי דיהיב לה להך טובת הנאה הוי כהן לא מצי יהיב ליה אגרא ואע"ג דלאו משום דידיה יהיב ליה כיון דלדידיה נמי חזי הבכור נראה ככהן המסייע בבית הגרנות לדוש ולזרות כדי שיתנו לו תרומותיו בשכרו ואשתכח דלא שקיל יט) בתורת תרומה אלא בתורת שכר והכי אמרינן בבכורות בפ' עד כמה (דף כו:) ש)**גמ'** הרי הן להקדש. ויש בהן מעילה:

הרי

עין משפט נר מצוה

טו א מיי' פ"ו מהלכות ערכין הלכה כב:
טז ב מיי' פ"י מהלכות שמטה ויובל הלכה טו:
ג [מיי' שם ופ"ט הל' ד טוש"ע ח"מ סי' סו סעי' לג]:
יז ד מיי' שם פ"י הלכה יד:
יח ה מיי' פ"ו מהלכות ערכין הלכה ד:
ו [מיי' שם הלכה א]:
יט ז מיי' שם הלכה יא:
כ ח מיי' שם הלכה יב:
כא ט מיי' שם הלכה יג:
י [מיי' שם הלכה יד]:

תורה אור השלם

1. וְהָיָה הַשָּׂדֶה בְּצֵאתוֹ בַיֹּבֵל קֹדֶשׁ לַייָ כִּשְׂדֵה הַחֵרֶם לַכֹּהֵן תִּהְיֶה אֲחֻזָּתוֹ: ויקרא כז כא
2. וְאִם אֵין לָאִישׁ גֹּאֵל לְהָשִׁיב הָאָשָׁם אֵלָיו הָאָשָׁם הַמּוּשָׁב לַייָ לַכֹּהֵן מִלְּבַד אֵיל הַכִּפֻּרִים אֲשֶׁר יְכַפֶּר בּוֹ עָלָיו: במדבר ה ח
3. מִקֵּץ שֶׁבַע שָׁנִים תַּעֲשֶׂה שְׁמִטָּה: דברים טו א
4. וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִעִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכִּפֻּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל אַרְצְכֶם: ויקרא כה ט
5. אַךְ כָּל חֵרֶם אֲשֶׁר יַחֲרִם אִישׁ לַייָ מִכָּל אֲשֶׁר לוֹ מֵאָדָם וּבְהֵמָה וּמִשְּׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ לֹא יִמָּכֵר וְלֹא יִגָּאֵל כָּל חֵרֶם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לַייָ: ויקרא כז כח

שיטה מקובצת

א) שנאמר כשדה החרם לכהן תהיה. הא דלא מייתי קרא דכל חרם בישראל משום דההוא מוקי במטלטלין או לפרש דהרי הן כחולין כשנתנה לכהן. הר"י ז"ל בגליון: ב) קנאו. עי' תוס' מנחות דף ע"ג ע"א: ג) הרי. ס"א הרי אומר בכהן: ד) אלא שהיובל בתחילתו ושביעית בסופה מאי אלא שהיובל תיבת והשמיטה נמחק: ה) הוא אלא אימא: ו) וליקיש. עי' תוס' תמורה דף ל"ב ע"א: ז) דמקיש ואיהו דלא: ח) אלא ניתנין לכהנים ותיבת כתרומה נמחק: ט) סתם חרמים לבדק הבית. וקשה קרא דכל חרם בישראל לך יהיה דמשמע סתם חרמים לכהנים מאי עביד וכ"ת כשפירש שהחרים לכהנים כדפי' רש"י בפי' החומש תיקשי לך מאי חזית דמפרש קרא דכל חרם בישראל לך יהיה במפרש וקרא דכל חרם קדש קדשים הוא בחרם סתם איפוך אנא ונראה לי דמסתבר שרצון האדם וחפץ דעתו שיהיו נכסיו לשמים. הרא"ש ז"ל: י) סתם חרמים לכהנים שנאמר כשדה החרם לכהן תהיה. תימה אמאי לא דרשי ליה מדכתיב כל חרם בישראל לך יהיה וי"ל משום דבהאי קרא כתיב בהדיא החרם לכהן משמע להו מפורש טפי וא"ת כיון דרבנן מוקמי קרא דכל חרם בישראל קדש קדשים להך דרשה שהחרם חל על קדשים בנ"ל שאם החרים נכסים לבדק הבית שחלה קדושה עליהם בלשון חרם. נראה לי משום דאין מקרא יוצא מידי פשוטו ופשטיה דקרא משמע שאם החרים נכסיו שהם קדשים ואית לר' יהודה בן בתירא דאמר סתם חרמים לבדק הבית הא כתיב בקרא לא יגאל ורש"י פי' בפירוש החומש דמוקי קרא דלא יגאל במפרש לכהנים. הרא"ש ז"ל: יא) קלים. עי' תוס' בכורות דף נ"ג ע"ב: יב) מחרים אדם כו'. הקשה הר"ר אלחנן דבגמרא חשינן מיניה דכל זמן שהן ברשות הבעלים הרי הם כהקדש לכל דבריהם ותירץ דמפשטיה דקרא דכתיב קדש קדשים שמעינן שהן כהקדש והך דרשה מדכתיב לה' דמשמע דחלין על דבר שהוא לה'. הרא"ש ז"ל: יג) אע"פ ס"י שאינו חייב הבכור וכן גריס רש"י ז"ל: יד) בכלל הס"ד ומה"ד לה' לכהן האשם: טו) מת הגר משלם: טז) דידיה היא הס"ד: יז) כהן דהא דיהיב תיבת דההיא נמחק: יח) שקיל ליה בתורת: יט) למימר לבנו או:

מסורת הש"ס

א) ב"ק קט: [מנחות מה:], ב) [קדושין מ:], ג) [ר"ה ח.], ד) [תוס' ספ"ד] תמורה ה., ה) סנהדרין פח., ו) [במל"מ שם בתקומו וכל' ערכין פ"ד הלכ"ה האריך בביאור דברי רש"י], ז) [ויקרא כז], ח) [הוי' ל"ק], ט) [illegible], י) [עי' תוס' חולין נד: ד"ה אין].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לך וכו' בכלל הס"ד ואח"כ מ"ה לה' לכהן האשם:

מוסף רש"י

קנאו השם. הקב"ה, לכדכתיב המושב לה' לכהן (ב"ק קט.). לכהן שבאותו משמר. שהוא בא להתכפר בו (שם). כשהוא אומר מלבד איל הכפורים. משמע למי שזה נותן וזה נותן, ואיל הכפורים אין יכול להקריב אלא כהן שבאותו משמר, כדכתיב (דברים יח) לבד ממכריו על האבות, אני בשבתי ואתה בשבתך (ב"ק שם). שיובל בתחילתו. מתחילת השנה מיוה"כ עבדים נפטרים ושדות חוזרות, והשמטה בסופה. שביעית אינה משמטת אלא בסופה, דכתיב (דברים טו) מקץ שבע שנים, לסוף שבע שנים (קדושין מ.). חרמי כהנים. חרמי ישראל הניתנים לכהנים (תמורה ה.). סתם חרמים לבדק הבית. ומועלין בהן (סנהדרין פח.). לכהנים. ואין מועלין בהם (שם). אם נדר נותן דמיהן. כלומר אם בהמה זו היתה נדר, כגון דאמר הרי עלי עולה והפרישו לנדרו, כיון דאם מתה או נגנבה חייב באחריותה נמצאת שכולה שלו ונותן כל דמיה לחרם הכהן, והוא הדין נמי לבדק הבית אם התפיס קדשי מזבח לבדק הבית. ואם נדבה נותן את טובתן. דאם מתה אינו חייב באחריותה, נמצא שאין לו חלק בה אלא טובת הנאה, דרשאי ליטול דבר מועט מישראל חבירו כדי שיתן עולתו זאת לבן בתו כהן להקריבה כדי שיטול את העור, וכפי אותה טובת הנאה יתן לבדק הבית (תמורה לב.).

רבינו גרשום

לך יהיה. לאיזה כהן שירצה יתנם כלומר שטובת הנאה שלו: [דתניא לה' לכהן. בגזל הגר מישתעי דדרשי' לקרא הכי אם [אין] לאיש גואל דהיינו גר דאין לו גואלים]: אשר יכפר בו עליו הוי אומר בכהן שבאותו משמר שעובד ומקריב קרבנות הכתוב מדבר: נותנה למשמר שפגע בו ביובל. שחל יובל ליכנס בתוך משמרו: פגע בו בשבת אם חל יובל ליכנס בשבת ובשבת עובדין ב' משמרות משמר היוצא ומשמר הנכנס לאיזה משמר הוא נותנה. נותנה למשמר היוצא הואיל והוא העובד שהקריב תמידין אמש והיום בשחרית: [אחד יובל ואחד שביעית משמטין כאחד. כלומר ששמיטתן פוגעין זה בזה לפי שנת מ"ט היא שביעית ושנת נ' היא יובל אלא שהיובל משמט בתחילה ובשביעית בסופה: אדרבה האי משום הכי הוא. כלומר טעמא מאי משמטין כאחד מפני שהשביעית משמטת בסופה לכספים ויובל בתחילתה אלא תריץ הכי במקום אלא תני מפני שהיובל בתחילה כו': בשלמא שביעית משמטת בסופה. בהשמטת כספים מיירי דאי בהשמטת קרקע לענין זריעה וחרישה מתחילת שביעית משמטין: דכתיב מקץ שבע שנים בסופה תעשה שמטה וזה דבר השמטה וגו': אלא יובל בתחלתו. ביום הכפורים חייל יובל והיאך משמטין כאחד והרי עשרה ימים הן בין סוף שביעית להתחלת יובל: [הא מני. דמשמטין כאחד: ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא היא]: שמעה חזקיה בר בילוטי. להא דאמר חייא בר אבין: אמרה קמיה דרבי אבהו. אמר ליה אמאי אמר נותנן לכל כהן שירצה וליקיש מטלטלין לקרקעות [דלדינן לכהן שבאותו משמר]: לאו תנאי. הוא דרבי יהודה מקיש מטלטלי לקרקעות ור' שמעון לא מקיש ור' חייא סבר לה כמאן דלא מקיש:

חרמי כהנים שישראל מחרים לדעת שיבוא ליד כהן אין להן פדיון אלא ליתנם לכהן כדכתיב כל חרם בישראל לך יהיה: [illegible]

א) נראה דצ"ל שאינו רשאי, כלומר שאינו חייב כלום להקריב עולה כלומר כיון וכו'.